

Előfizetési felhívás

a „Hortobágy“ 1863. évi július – deczemberi folyamára.

Alólirt Egyletet e lap megindítására azon meggyőződés vezérlé, miszerint városunkban egy — a helyi érdekeket képviselő, s a vele azonos érdekű tiszta vidék anyagi és szellemi haladását is figyelemmel kísérő, hetilap létezése mulhatlanul szükséges.

A lap fentartásának szükségét, a közelebb átélt időszak eseményei mindinkább igazolván: ennek, a jövő fél évben, — habár némi áldozattal is, folytatását az egylet annyivalinkább elhatározá, mert épen ezen időszakban, midőn a gazdaszat, ipar és kereskedelem terén reánk annyi teendő vár, s a már felépülő díszes új színház megnyitásával, a szini ügy lendületét is alaposan remélhetjük: városunk értelmisége, egy jól kezelt helyi közlönny, csak a közérdek rovására nélkülözhetne.

Az alakjára nézve megnagyobbítandó lap rendes rovait, mint eddig, úgy ezután is a gazdaszat, ipar, kereskedelem, nevelés, társadalmi élet, művészet, szépirodalom, s világismertetés körébe tartozó dolgozatok képezendik. Kiváló gondot fordít a szerkesztőség a helybeli s közel vidéki egyletek, s közintézetek működésére, üzleti mozzanatokra és mindent elkövet, hogy a lap, érdekes, mulatva oktató, s minél tartalmasabb legyen.

Iránya és szelleme, marad az eddigi.

Illésy György ur a szerkesztéstől visszalépvén: július 1-ső napjától kezdve, a lap további szerkesztését Sárváry Elek ur veendi át.

Megjelen a lap hetenkint egyszer, vasárnap, nagy ivréten, és bár alakja nagyobb terjedelmet nyer, az előfizetési díj, az eddigi marad; egy évre 6 frt; fél évre 3 frt; évnegyedre 1 frt 80 kr. Gyűjtőknek 10 egyszerre bejelentendett előfizető után egy tiszteletpéldánnyal szolgálunk.

Hirdetések a lehető legjutányosabb ár mellett minden alak és terjedelemben közöltetnek.

A kiadó egylet tisztelettel fölkéri a közügyek iránt érdeklél viseltető olvasó közönséget s különösen Debreczen város ügyszerelő lakosságát, hogy a nemes czélt méltányolva; a lap további életét, minél tömegesebb pártolással biztosítani sziveskedjék.

Debreczen. 1863. Június 12.

A debreczeni Szinügyegylet
mint a „Hortobágy“ kiadótulajdonosa.

Nyári és téli

póttakarmányok előállításá.

Minden értelmes gazdának s marhatenyésztőnek főfeladatának s törekvésének kell lenni, hogy a rendes takarmány szükségének idején oly póttakarmányokkal táplálhassa lovait s általában lábas jószágait, melyek, amellet, hogy hasonló vagy legalább is megközelíthető táperővel bírnak: jóval kevesebb pénzből állíthatók ki. Épen ezért nem elegendő vigasztalás, ha csak annyit tud hallomás után a gazda, hogy alkalmas takarmánypótszerül szolgál például a köles, csillagfürt stb. — Ismerni kell mindenelőtt földünk minőségét s tudni kell kiváltképen: melyik növény, minő talajban diszlik leginkább, ha azt akarja, hogy a költséget s fáradságot kívánt siker kövesse.

Annál fogva megbocsát az olvasó, ha kissé részletességeig terjeszkedem ki.

A jelen takarmányhiány annyival aggasztóbb, mert a múlt év is mostoha volt a szénatermelésre, s ritka gazdának van feleslege, melylyel a nyári takarmányt vagy legelőhiányt pótolhatná. Annál fogva elsőben is a nyári takarmány minél gyorsabb előállításáról kell gondoskodnunk. Szóljunk tehát először is

A nyári póttakarmánytermelésről.

Tekintetbe véve a száraz nyári évszakot, legelső helyre kell tennem a körbeczót (Ornithopus sativus) és a csibehurt, (spergula sativa v. arvensis) részint gyors tenyészerejénél s szaporaságánál fogva, részint pedig azért, mivel e növénynek a legnagyobb szárazságban is diszlenek. Kötött s agyagos földben rendkívül szép sikert mutatnak föl, azonban a homokos talajban is szépen megtenyésznek.

Egy hold föld — melybe 40—50 ft. mag vethető, — 30—40 mázsa takarmányt is megad, különösen a sarju, mely rendszerint jobban szokott sikerülni. Mint tápszer, a két növény együvé vetve, a vereş löheréhez hasonjósága és erejü. Egyszer felszántott s beboronázott földbe vetve: hat hét alatt kaszálható takarmányt ad. Vetése még aratás után sem késő; amikor a letarlott gabnaföldeket az említett magokkal bevetvén, e végből szintén sikerrel fel-

használhatjuk, s hogy úgy fejezzem ki magamat: egy ró káról két bőrt huzhatunk!

E magok megszerezhetők, Pesten a gazdaszati ügynökségnél (józseftér 14. sz. a.) mázsánként 34—36 frtjával s eszerint egy hold föld bevetése 16—18 frtba kerül.

Második helyen említjük a kölest és muhart. Előbb nevezett, inkább agyagos, kötött, és fekete-homokföld en diszlik. Sárga homokba vetve, ha csak nem őselegelő, vagy márhajásos hely, — ha megterem is a köles, szára rövid marad, s így a czél el lenne véte.

Szolgáljanak erre eleven példaul a „parlagon“ kiosztott földek, melyek ha kölestermelés alkalmával kisebb-nagyobb eredményt az első pár évben mutatnak is fel, de a közelmúltban, (mi némileg a szárazságnak is tulajdonítható) hitvány termést adtak s legkevésbé olyat, mely póttakarmányul kielégítőleg szolgálhatna.

Előnye szinte az, mi a csibehur és körbeczónak, hogy 6 hét alatt kaszálható. Egy 1600 □ öles holdra való ½ p. mérő köles, körülbelöl 1 o. é. frtba kerül s eszerint olcsósága különösen ajánlja. A muhart is egyik leghasználhatóbb póttakarmány. Ez igénytelen növény daczol a sovány talaj s mostoha időjárással egyaránt; sőt saját észleletem után annyit mondhatok, hogy oly helyen is, hol egykor szikes, vizállásos hely volt: a csonttá keményedett földben, a tavalyi szárazság alkalmával is igen szépen diszlett.

Mint nyári és őszi takarmányt, (mely azonban az előbb említettekkel, megszarítva felséges téli takarmányt is képezhet) harmadik helyre teszem: a tengeri takarmányt, mely tápértékére amazokkal szintén felér, csakhogy valamivel később használható. Megjegyzendő, hogy lehetőleg sűrűn kell vetni, s midőn a növény mintegy 2—3 láb magasra nőtt, letakarítható.

A csillagfürtöt (Lupinus luteus) azért nem ajánlhatom, mert bőven csak nedves időjárásakor kamatozik.

Most pedig beszéljünk

A téli takarmánytermelésről.

A tengeri takarmány egyik legtáplálóbb eledele a marháknak, s azon gazdák, kik ilyennek

bővében lesznek, aggodás nélkül nézhetnek a fenyegető tél elé. Ugyde vannak marhatenyésztőink közt, sőt mindnyájan olyanok; kiknek marháik számához aránylag csekély terjedelmű földbirtokuk van, mely ha mind bevettetik is, korán sem elegendő több száz marha kitarására, mennyi — feltéve, — egynek egynek van. Mit csináljon ily esetben a gazda? Őszszel az igaz, a tengeritörés után tengerikórót egész szekérrel vehetni 4—5 frtért; de hiszen ennek csak levelét eszi a marha s a kórót ott hagyja! Mily módon eszközölhető tehát, hogy a marha a legutósó kórót is felemészze.

Felelet: a legkönnyebb módon. Vegyünk szecskavágót s a levelétől megfosztott kórót kivevén a marha jászolából, vagdaljuk finom szeletekre, s hogy a szénához hason táperőjüvé tegyük azt; megnedvesítve kissé, keverjük hozzá némi árpa- vagy tengeridarát, vagy pedig aprítsunk hozzá marhatókot vagy burgundirépat. Ily móddal táplálva tél idején lábas jószágainkat, erőteljesen, egészségben találja a beállandó kikelet.

Hogy tehát pótszerünk is mentül nagyobb mérvben lehessen, gondoskodnunk kell arról, hogy tehénrépa és tök elegendő készletben legyen.

Utóbbi, a tökvetést, — mely még gyors növekedése miatt nem multa idejét, annyivalinkább ajánlom, mert ez a telekes, épen kövérsége miatt nem használható helyeken diszlik leginkább, s a szemédbombon is megterem. Homokos helyen legjobb eredményt úgy látunk, ha a homokba lyukat vájva, oda, hova a magot vetjük, mintegy 2 □ lábnyi területben trágyás földet rakunk s úgy vetjük bele a magot.

Ki nagy mennyiségben vet tököt s ahoz aránylag szük levén a hely, aggodnia kell, vagy amiatt, hogy nem képes hová rakni, vagy czélszerűtlen helyre rakva, annak megromlása lenne: a legegyszerűbb mód, vermet ásatnia. A jól kiegészített verembe aztán behány az ember egy rész négy darabra vágott tököt, melyet a legolcsóbban kapható sóval behintve, ismét másik részt hány, se mütétel mindaddig folytatattatik, mig a verem egészen megtelik, s ekkor az, mint más verem, gondosan elzáratik. Ily beszótt pótszer a takarmány táperőjét csak növeli, étvágyat gerjeszt, s jóízűen iszik ntána a marha. — Némely gazdaszok kísérletet tőnek a töknek megaszalásával is. Ez sem

rosz, csak hogy ily módon a tők sok táperőtől fosztatik meg, s nagyobb mennyiségben kell a marha elébe rakni.

Só, — mely a rothadást megakadályozza — szükséges minden 40—50 mázsányi tökhöz egymássa (ugynevezett marhasó), melynek ára 3—4 frt mázsánként, s így az attól várható eredményt szemelött tartva, jutányosnak mondható.

A marhának már csak lenne póttakarmánya; de hát a lovaknak minő eleségről gondoskodjunk? kérjük olvasóink.

Ott az árpa-, zab- és buzaszalma, mely szecska-vágón fölaprítva s némi tengeri- vagy árpadarával helyesen vegyítve, táperőre nézve a legjobb szénával azonossá tehető.

Példa erre egyik szabolcsi birtokos Cs. L. ur, ki 16 darab lovát ily módon telettette ki, anélkül, hogy az egészségük vagy erejükre legkisebb hátrányos befolyást gyakorolt volna. — Ott vannak még eleven példákul a felsőmegyei fuvarosok, kik erős zömök lovaikat télen-nyáron majdnem egyedül darával, vagy zabbal vegyített szecska tartják. Szecska-vágót bármelyik kovács, lakatos, sőt értelmes falusi cigány is készíthet s nem is kerül sokba.

Tegyük számítást már most a tengeri vagy árpával vegyített szecska s a széna értéke közt.

A gazdasági tapasztalatok szerint, körülbelül három mázsa szalma bir annyi táperővel, mint egy mázsányi széna. Eszerint ha az áll, hogy egy ló tápszerül egy óra 6 mázsa széna kívánatik: szalmából 18 mázsát kellene számítnunk, hogy a tápszer-egyen helyreállítsuk. De tudni való, hogy e szalmamennyiséget, — mely mintegy 84 köblábnyi terjedelmű, — egy ló fel nem emésztheti. Hogy tehát e körülmény a jószág egészsége s erejének hátrányára ne legyen: afelől kell gondoskodnia a gazdának, hogy összebb vont, kisebb mennyiségben oly tápszer nyújtson, mennyi egyensúlyozni képes a szénahiányt. Példaul, ha tudjuk, hogy egy köböl tengerinek tápereje 5 mázsa 66 font szénával ér fel, mindjárt tudjuk magunkat mihez tartani s ha egyegy darabra 6 mázsa szecska s egy köböl tengerit számítnunk, a széna tápereje aránylagosításában aligha csalódunk. Ugyvélem senki nem fog kételkedni, hogy e takarmány pótszer is jóval kevesebbe jó mint a széna, melynek mázsája jelenleg körülbelül 2 frt s így 6 mázsa 12 frtra rug; ha ugyan kapható lenne mindenkor. Ellenben egy köböl tengeri most 4 frt 80 kr. a szalmának mázsája aratás után 30—40 kr-nál több alig leend s így ha 40 kr-jával számítnunk mázsáját, 6 mázsa 2 frt 40 kr. És így a szecska egy óra tengerivel vegyítve egy lónak tartására 7 frt 20 kr. És így 4 frt 80 krt minden hóban megtakaríthatunk, ami pedig több lónál több havon át, nem megvetendő összeget képez.

Tisztán szemmel való etetéssel czélt tévesztenénk, mert amennyi szemet a jószág gyomra beveszen, meg nem emészthet, s így amellett, hogy a táperő a testben nem oszolhatik föl, még a felfúvódhatás veszélyének is ki van téve. Ezért tehát azt kisebb mennyiségben egyszer-egyszer takarmánypótszerrel, p. szecskaival kell alkalmazni. Megjegyzendő, hogy az árpa táptartalma, melylyel a vegyítés szintén sikeresen eszközölhető, úgy áll a szénához, mint 40 a 100-hoz.

Téli póttakarmányul, tapasztalt gazdák bizonyítása szerint a szőlőlevél sem megvetendő eledele a marhának, tengeri vagy árpa s tökabrakkal vegyítve. Ez pedig könnyen meggyűjthető, midőn nyáron át a szőlő felső zöld jövése anélkül is lemetszetik, ha veszünk annyi fáradságot, hogy azt csomóba kötözve szárítás végett a szőlőkarókra tűzzük, s teljes kiszáradása után padlásra, vagy színbe rakjuk.

Ennyi mindaz, mit csekély tapasztalásom s észlelésem után irhatok.

Fedeztem ugyan föl közelebb oly növényt, mely homokos földben s ép a legnagyobb szárazságban diszlik legbujábbban: azonban ezt csupán nyári takarmánypótszer lehet alkalmazni, miután megszártva sem ló, sem marha nem igen kap rajta. Ez a kanálfü, másnéven kanáli.

Szíveimből örülnék, ha e nembeli észleleteimből a gazdaközönség valamit nyerhetne.

Sárváry Elek.

Hibás szeszfokozás Debreczenben.

Hogy azon elavult rossz szokás, mely szerint a szesz foka, A. helyett B. fokos (scala) szerint határozatik meg, Debreczenben — és csak itt és vidékén, — maig is fentartja magát: ezen annál inkább csodálkozni lehet, mert Debreczen — mint egy előbbi cikkben említeni már alkalmunk volt — a suhanc éveket szerencsésen átugrotta, és több tekintetben, némely fővárosokkal is bátran versenyre szállhat.

Ha a két skála közti különbség csak abban állna, hogy az A. skála új és általában elfogadott, a B.

pedig elavult, — s a nálunk divó eljárással semmi egyéb hátrány nem járna, egy szót sem vesztenék az első kedvéért. De miután — eltekintve attól, hogy mi B. skálánkkal egyedül állunk, s emiatt az idegen vevővel nem ritkán összeütközésbe jövünk, — az A. skála előnye oly lényegesek, hogy azokat csak ismerni kell, hogy a most követett rendszerrel felhagyjunk: minden szakférfiúnak kötelessége ez előnyöket kellő világosságba helyezni, s a czélszerűbb rendszer behozása mellett annyival inkább küzdeni, mert ez csak magunktól függ.

Minden ember, aki szeszszel bánik, tudatja, hogy ha a 35 B. fokos szeszt, vízvegyítéssel 30 fokra leszállítjuk: az eredmény nem 30, hanem csak 29 fok, — ha pedig 38 B. fokot szállítunk 30 fokura, a nyert folyadék csak 28 fokúvá lett. Ez eredményt, mely a szesz magasb vagy alacsonyabb fokától feltételen változik, tévesen a víz hatásának szokás felróni. — Ellenben A. szerinti fokozással, bármily magasb fokos szeszből, mindig egyenlő, előre meghatározott fokú árat nyerünk. — A B. szerinti eredmény ingadozását és az A. szerintinek biztosságát onnan lehet kimagyarázni, hogy az előbbinél a Wagnerféle (hogy Traltest ne is említsük,) szesz mérő vonalai, illetőleg fokai közti hézag, mindenütt egyforma, míg az utóbbinál, a vonalak térközei annál nagyobbak, minél felebb esnek; úgyhogy p. o. a 17-dik foknál 3 A. jön 2 B.-re, ellenben a 37-dik foknál 3 B. esik 2 B. vonalra. — E jelenség magyarázata abban rejlik, hogy a B. skála azt mutatja: meňnyi pint alkohol van 40 pint folyadékban, az A. pedig azt: hány font alkohol van 40 font folyadékban. — Ha víz és alkohol egyenlő súlyúak volnának, akkor mindegy volna, akár pint, akár font vétetnék a skálakészítésnél sinórmértékül; de miután az alkohol tetemesen könnyebb a víznél: világos, hogy csak azon fokozás tartthat igényt a biztosságra, amely e különbözőségeire kellő tekintettel van.

Azt is minden szeszszelbánónak tudni kell, hogy 6 mérsékfok 14-en felül vagy alól, annyi mint egy szesz fok, mivel azonban ez arány, — mint a mérték nyomtatványán világosan olvasható, — csak az A. fokosra van számítva, mi pedig e viszonyt a B.-re is alkalmazzuk: világos, hogy egyszer 3 A. esvén 2 B.-re, máskor 3 B. 2 A.-ra, egyszer az eladó, máskor a vevő megkárosul. — Lássunk egy példát.

Ha a szesz 37 fokos és a hőmérséklete 0 felett, akkor 39 fokosnak tekintetik. Minthogy azonban e fokmagasságon 3 B. megy 2 A.-ra, a szesznek, miután 12 mérsékfok, 2 A. fokot, illetőleg 3 B. fokot tesz ki, 40 fokosnak kellene számíttatni. Ez esetben az eladó károsul. — Ha ellenben a szesz 37 B. és 26 temp. fokot mutat 0 felett, 35 fokosnak mondatik. Pedig, miután 12 fok, 14 temperaturán felül 3 B. fokot tesz: e szesz valósággal csak 34 fokos. Itt tehát a vevő csalódik. — 17 fokos égettbornál, hol 3 A. megy 2 B.-re: az arány éppen ellenkező, s hideg áru a vevőt, meleg áru pedig az eladót csalja meg.

Szabadságot veszek magamnak azt ajánlani, hogy addig is, míg keresk. és iparkamaránk ez ügyet hatáskörébe vonná, a maga érdekében minden, aki a maga számára szeszt vízzel leszállít, A. fokos szerint járjon el, hogy a B. fokos alkalmazásával együtt járó ingadozásokat kikerülhesse.

Strelisker Manó.

Felterjesztése

a debreczeni kereskedelmi és iparkamarának, (1863. Jun. 5-ről) a bélyeg és illetékrendszabály módosítása ügyében.

Nagyméltóságú Magyar királyi Helytartó Tanács!

Midőn az osztrák cs. k. pénzügyminisztérium leiratával kamaránkhoz azon felhívás intéztetett, hogy a múlt évi december 13-kán kibocsátott rendszabály által módosított bélyegpatens hiányait, — s annak a gyakorlati tapasztalás igazolása szerint változtatást vagy javítást igénylő intézkedéseit tárgyzó nézeteinket, az államkincstár érdekei szemmel tartásával ugyan, azonban egészen szabadon és minden tartózkodás nélkül sorolnók el: fontos okok miatt tartózkodnunk kellett, ezen különösen jelenlegi nyomasztó helyzetünkben sokszorosan kényes kérdés azonnali fejtegetésébe bocsátkozni.

Mert a kamarák ügykezelési rendszabálya, egy a törvényhozás további intézkedéseig érvényes kormányrendelettel oda levén módosítva, hogy bárhonnal hozzájuk intézett felhívásra keletkezendő javaslataikat, mindig a Nagyméltóságú Magyar királyi Helytartó Tanácshoz, — mint a kamarák fölötti felügyelettel s azok közvetlen vezetésével megbízott főkormány-székhez legyenek kötelesek terjeszteni: ez esetben nem lehettünk a felől biztosítva, hogy szabadon és min-

den tartózkodás nélkül szerkesztendő, s a helyzet bizonytalanságával küzdő magyarországi kamarák némi megnyugtatóására irányított fentebbi intézkedés értelmében, a Nagyméltóságú Magyar királyi Helytartó Tanácshoz intézendő emlékiratunk, nem fogná-e ismét neheztelését és roszalását előidézni ezen magas fő-kormány-széknek, melynek nagyméltóságú elnöke, a kamaránk ügyében itt működött királyi biztos utján, alig egynehány hóval ezelőtt azon határozott rendeletet méltóztatott hozzánk bocsátani, hogy szorosban a kereskedelmi és iparügyekre szorítkozva, — különbeni kellemetlen következményeket kikerülendők, — politikai kérdések érintésétől gondosan óvakodni, szigorú kötelességünknek tartjuk.

Azonban a fölemlített kételyt kifejező előleges föliratunkra folyó évi május hó 1-ről 19,968. sz. a. kibocsátott kegyes válaszeirat tartalma folytán, azon öröndetes meggyőződésre jutottunk, miszerint a Nagyméltóságú Magyar királyi Helytartó Tanács, a kérdéses fontos ügybeni nézeteinknek szabadon és minden tartózkodás nélküli előterjesztését, a magyar kereskedelem és ipar érdekében, részéről is szükségesnek és kívánatosnak tartani méltóztatik.

És így — tekintve ezen felhatalmazás szellemét — felsőbb helyen is beismerve látjuk említett fölterjesztésünkben kifejtett azon állításunk alapos voltát, miszerint állampénzügyi feladatot, nemzetgazdasági, s ezt ismét közjogi és politikai kérdések érintése nélkül behatólag fejtegetni teljes lehetetlen.

Annál fogva most már, ily felhatalmazást egyenes utasításnak tekintve, hazafiás kötelességünknek tartjuk az előirt feladat megoldására kísérletet tenni.

Mielőtt azonban a tárgyalás lényegét érintenők, ugy saját öntudatunk megnyugtatósa, mint választóink s általában a hazai közönség előtti magunk igazolása tekintetéből, mulhatlanul szükségesnek látjuk őszintén kijelenteni, miszerint mi, az 1862-dik évi december 13-ról kelt intézkedést, — mely alkotmányos felfogás szerint csak a szűkebb birodalmi tanácsban képviselt német-szláv tartományokban bir törvény erejével, — a szent István koronája alatti birodalom polgárait illetőleg, csak a szorongató pénzügyi helyzet könnyítése tekintetéből, a törvényhozás másik illetékes tényezője hozzájárulásának fentartásával ideiglenesen érvényesített oly rendszabálynak tekintjük, mely amint királyi hatalommal életbeléptetett, éppen úgy királyi parancsra módosítható, vagy éppen meg is szüntethető.

Ugyanezért is midőn mi a bélyegügynek hazánkban miként kezelését illetőleg, a magyar királyi kormány felhatalmazása folytán s a mármár elviselhetetlen terhekkel túlhalmozott közönség érdekében nyilatkozni, észszerűség s önfentartási ösztön sugalta kötelességünknek ismerjük, ezt csupán azon biztos reményben tesszük, mert — szerintünk a bélyegrendszabály hazánkban érvényének súlypontja, nem az 1862-dik évi december 13-káról kelt osztrák törvényben, hanem ő császári és apostoli királyi Felsege ugyanazon év és hó 21-kéről kelt királyi rendeletében levén feltalálható, — e részbeni tulterhelhetőségünk királyi orvosoltatását, csak a főméltóságú magyar királyi udvari kormány közbenjárása folytán hiszszük elérhetőnek.

Ezek szerint, ha netalán jelen emlékiratunk az osztrák császári királyi pénzügyminisztérium elibe kerülven, ezen lépésünket valamely oldalról oda kívánnák magyarázni, mintha mi a hazai általános közvéleménnyel szakítva, a birodalmi tanács illetékessége kérdésében, a magyar törvényhozás végleges határozatát megelőzni s csak hogy a bélyegtörvény módosítását elérhessük, a birodalmi tanácsnak kívánnánk adatokat szolgáltatni: ez esetre hazánk ősi alkotmánya iránt tartozó hűségünkől kifolyó kötelességünknek tartjuk, e részben fentebb tüzetesen kifejtett felfogásunkra hivatkozni.

Mély tisztelettel fölemlítvén, miszerint jelen eljárásunk irányának utóbbi értelmezésére, közjogi viszonyaink jelenlegi válságos helyzetében, különös súlyt kívánunk helyezni: áttérünk felterjesztésünk közelebbi tárgyára.

Az osztrák bélyeg- és illetéktörvény — ugy amint most érvényben van, — tekintve az abszolút kormányzat legvirágzóbb korszakára elevenen emlékeztető szerkezetét s különösen azon feltűnő aránytalanságot, melyet a szinte elviselhetetlen díjak kiszabásában követ, a XIX-dik század második felében uralgó jogi eszmék színvonalára emelkedett bírálót szükségkép azon leverő meggyőződésre juttatja, hogy azon államban, hol a bélyegpatens módosítása, alkotmányos törvényhozó testület közreműködésével ily szellemben és irányban létrejöhetett: az alkotmányos életről fogalom még igen homályos lehet. Mert

1-ször, nincs meg ezen munkálatban a törvény alaki főkélléke, a rendszeresség.

2-ször, teljesen nélkülözi az elvies vezérfonalat, mely az igazságos törvény legszilárdabb alapja; és

3-ször, nem tartalmazván a kivitelt illetőleg

szabatosan körülírt útastást, a törvénykezelésére hivatott hatósági közegek szeszélyének és szenvedélyének oly tág kaput nyit, hogy azok eljárása, ott, hol szívélyes jóakarát által nem mérsékeltek, merőben törvényes alap nélküli önkarat színében tűnik föl.

I.

Hogy a bélyeg- és illeték- rendszabály nem rendszeres munkát: hosszasan indokolni feleslegesnek látjuk.

Elég leendő ezen állítás igazolására csak annyit említeni, hogy azt a mívelt Európa törvénykönyveiben bűvárkodó legképzettebb jogtudós is aligha képes alaposan megérteni, hacsak a koronkint megjelent s a közönségnek mindenkor tudomására sem jutott hatósági értelmezéseket folytonos figyelemmel kísérni alkalma nem volt.

Ezen sarkalatos bajhoz még azon sajnós körülményt is hozzátudva, miszerint a törvényt kezelő hatósági közegekhez felvilágosítás végett intézett bizalmas megkeresés is csak ritka esetben vezet kielégítő eredményre: nem csuda ha a közönség azon gyanításnak kénytelen helyet adni, miszerint ezen törvényt magok az alárendelt pénzügyi- közegek sem értik; vagy ha igen, annak felvilágosító értelmezésétől, a részökre nyeresémet biztosító bírságra kilátással szándékosan tartózkodnak. Mindkét felfogás káros hatása kiszámíthatlan horrderejű, mert míg amaz a törvény alkotására hivatott államférfiak képessége iránt kételyt támaszt, emez az államnak, a társadalom legfenségebb intézményének tekintélyét porig lealázza.

II.

A mi a második állítást, nevezetesen a bélyeg- és illeték rendszabály anyagi részében szembe ütlő elvies vezérfonal hiányát illeti, ne hogy félre értesünk megjegyezzük, miszerint nem azt akarjuk állítani, mintha a kérdéses törvény fokozatos fejlesztése körül merőben minden elv mellőztetett volna, — sőt a fölül, az államkincstár jövedelmi forrásainak folytonos gyarapítása kiváló figyelemben részesült; — hanem nélküli szerintünk az elvies vezérfonalat azért, mert hasonló fontosságú tételek nem egyenlő mérvű díj-szabása nyilván oda mutat, miszerint a koronkinti pótolgatás alkalmával, az egésznek szerves egységére nemcsak elegendő figyelem nem fordított, sőt olykor pillanatnyi előny kedvéért oly tételek is alkottak, melyek az egyenlő teherviselés alkotmányos államban soha szemelől nem téveszthető elvének dacára, s az állam anyagi vagy erkölcsi erejének nyilvános zsidbasztásával: a társadalom egyes rétegeit aránytalanul súlyos adóval terhelik.

A bélyeg- és illeték-rendszabály minden tételének megjegyzésekkel kísérését hozadalmassá és szükségtelemnek tartván, csupán azon intézkedéseket tárgyzó pontokra kívánunk kiterjeszkedni, melyeknek nyomasztó voltát gyakorlati tapasztalataink szerint a közönség legélelkebben érzi.

1-ször. Legterhesebbek azon díjak, melyek igazságszolgáltatási ügyekben a perlekedő felekre neheznek.

Minthogy tagadni nem lehet, hogy az emberi nem, a nomádélet szűk körletai közül kilépve, épen azért szervezett államokat, hogy az egyének közt felmerülő viszályok józan elvekre fektetett szabályok szerint s az állam legfelsőbb tekintélyének védelme alatt rendszeresen intéztessenek: ezen előzményből önként következik, hogy az állam, — mely megkívánja az egyesektől, hogy a közjólét fentartására jövedelmök aránylagos részének átengedésével adózzanak, — maga részéről épen azon kötelesség teljesítéséért, melyen létezésének főcélja sarkallik, külön díjakat szoros jog szerint nem követelhetne.

De ha azon általános érvényre nem jutott felfogásnak helyet adunk is, hogy az egyenlő teherviselés elvének lehető megközelítése tekintetéből az igazság kiszolgáltatás költségei egyrészen a törvények általmát igénybevevő felekre rovandók: még akkor is köteles az állam méltányos tekintettel lenni arra, hogy az adózás e neme soha annyira ne fadjulhasson, hogy álladalmi nyereszkeedés színét öltse; mert minden oly esetben midőn súlyosabb az adó, mint maga azon nyeresémet, melyet a perlekedő az állam tekintélyének segélyével legkedvezőbb esetben is elérni reménylhet, különösen pedig akkor, ha célját elérni még nem is sikerült: ily állam intézkedés könnyen megfogható elégtelenséget idézhet elő az érdekeltnél, mert saját vesztesége mellett még az állam eredménytelen közbenjárásáért fizetett adó terhét is viselni valóban elkeserítő dolog.

Sajnos tapasztalás igazolása szerint csak nem naponként fölmerülő számtalan oly eset, — midőn a jóhiszemű hitelező csekélyebb összegre menő legvilágosabb követelését inkább veszni hagyja, hogy sem kétes eredmény esetében az igazság kiszolgáltatással

együttjáró, s nem ritkán magát a pertárgyát is túlhaladó bélyegilleték teljesítésével még veszteségét növelje: egyenesen ezen czélszerűtlen intézkedésben leli magyarázatát.

Már pedig ily visszás állapot az állam eredeti magasztos céljával homlok egyenest ellenkezik; a mennyiben az igazság kiszolgáltatás szabad folyamának, a jóhiszemű hitelezők hátrányával egybekötött, — s azonfelül a fizetéstől vonakodó vagy épen csalárdságban forgalódó adósok e részbeni kényelmes helyzetét tekintve — a tömeg erkölcsi sülyedését is nagyban előmozdító lenyügözése: annyi, mint a jogalap szilárdságát alárendelt fontosságú pénzügyi előnyért megrendíteni, vagy világosabban szólva, az állam, mint a nép által saját érdekében szervezett s így sem fölötte, sem tőle külön nem álló, hanem a polgárok egyetemével szorosban ugyanazonos testület óltalmára jogosított társadalmat, a jogállapot biztos menhelyéből a természeti állapotba visszazorítani.

Átalában biztosan kimondható, hogy igazságkiszolgáltatási ügyben az illeték előleges fizetését úgy szabályozni, hogy mind az állam tekintélye megővassék, mind pedig az illető felek érdekére méltányos figyelem fordíttassék: teljes lehetetlenség.

Sokkal elfogadhatóbbnak és igazságosabbnak látszik, hogy a pertárgyához s a valódi értékhez mért utólagos illeték törvény által megállapított kulcs szerinti kiszabására s behajtására az eljáró bíróságok utasíttassanak; magától értetvén, hogy miután ezen illeték cél- és jogszerűségét csupán csak az igazság kiszolgáltatásra fordíttatni kellő folyó kiadások szempontjából lehet okszerűen védeni, minden önkormányzattal bíró oly községben, hol az említett kiadások nem az államkincstárból, hanem a község pénztárából fedeztetnek, a peres ügyekben bíróság kiszabott illeték is, a dologtermészete szerint csak az utóbbit illelheti.

2-ször. A váltókat terhelő bélyegilleték túlságos emelése nem czélszerű, mert azáltal a váltóüzlet s így közvetve a forgalom élénksége gátoltatik; már pedig a nemzeti vagyonosodás egyik legbiztosabb útját az államkincstár mülékony érdekében megnehezíteni az államgazdászati elveivel ellenkezik.

3-ször. Méltánytalanok tartjuk az utazási jegyekre kiszabott bélyegdíjat is.

Mert szerintünk nem lehet elfogadhatólag indokolni, hogy valaki azért, mert utazni kénytelen az álladalmnak adót fizessen.

Ezen intézkedés kivitele pedig

a) Egyenesen az egyenlő teherviselés elvébe ütközik, mert míg a gyalog, vagy saját alkalmosságán utazó adómentes, a vasuton és gőzhajón utazók meg vannak adóztatva; — s ezenkívül

b) ezen rendszabály a közlekedési vállalatok üzletére is nyomasztólag hat, holott pedig szabadelvű törvényhozásnak a közlekedési vállalatok fejlődése elé látszólagos pénzügyi érdekért akadályt gördíteni nem szabad.

c) Hogy pedig az államkincstár e részbeni előnye csak látszólagos, az állam számadási mérleg érezhetőleg fogja igazolni, amennyiben egész bizonyossággal állítható, miszerint a forgalmi üzlet csökkenése folytán a vasuti és gőzhajózási részvényes társulatok részére kötelezett kamatbiztosítási összeg fog tetemesen növekedni.

4-ször. Nem kevésbé czélszerűtlen az időszaki sajtó élénkségét zsidbasztó bélyegadó.

Mert a közügyek állását ismerni kívánó s azok fejlődését alkotmányos államban ellenörködő folytonos figyelemmel kísérni teljesen jogosított állampolgárnak ezen súlyos adó miatt a hírlapok járatása és így szellemi napi szükségének kielégítése megnehezítettetik, egyes esetekben pedig épen lehetlenné tétetik.

Ezen terhes adó által az értelmiség polgári joga szinte oly érzékenyen csorbítottatik, mintha a természet mindnyájunkkal közös azon adományai is fogyasztási adó tárgyát képeznék, melyek az anyagi élet fentartására nélkülözhetlenek.

Ezen adónemnek csak oly államban lehet értelme, mely a társadalom legapróbb szükségletei körül forgó, ugyszólván a családi élet körébe benyuló kérdésekben is maga részére akarván az intézkedési jogot fentartani, az önkormányzat utáni vágyat ébresztő eszmecsere terjedését lehetőleg korlátozni kívánja.

5-ször. Kereskedői utalványokat, számlákat, jegyzetkönyveket s fuvarleveleket bélyegadóval terhelni, a forgalom zsidbasztásával egyértelmű, holott pedig az állam jól felfogott érdekében állana a kereskedelmi és iparüzlet gyarapítása. Mert ha az üzlet élénksége csökken — mint épen jelenleg sajnósan tapasztaljuk — a gazdaszázat pangása s ezzel együtt a közönség is kimaradhatatlan; mi ismét az adófizetési képesség csökkenése miatt az állam pénzügyi helyzetére van kedvezőtlen befolyással.

De eltekintve azon körülménytől, miszerint az államgazdászati elveibe ütköző ily czélszerűtlen intéz-

kedés legutolsó sorban mindig az állam egyetemét sújtja legérzékenyebben, még az egyesek érdekeit tekintve i iudokolatlannak kell azt állítanunk; — mert ha már az üzleti gépezet főmozgató ereje a könyvvitel, továbbá a váltó és szerződési ügyletek bélyegadóval vannak terhelve, azonfelül még a fent elősorolt mellék cselekményeket is, mint a gépezet egyes rugóit, külön adóval terhelni tulzsigoru eljárás.

Nevezetesen a számlákat terhelő bélyegadó amellet, hogy a különben is silány haszon tetemes részét veszi igénybe, vagy pangással küzdő korszakban, mint a jelenlegi, épen a veszteséget szaporítja s így az üzlet életképességét gyöngíti: még az egyenlő teherviselés elvébe is ütközik, mert a milliomos töbzsérházak ezen őket, nemcsak jövedelmüket, hanem az üzleti kezelés természetét tekintve is, aránylag csekély mértékben terhelő adó súlyát jóformán meg sem érzik; míg másfelől a részletesáruval foglalkozó s rendszerint csekély tőkét forgató kereskedőkre és iparosokra nézve szinte elviselhetetlen. — Amennyiben például egy töbzsér által kiadott 10 darab számla szinugy 50 kros bélyegilletéket fizet, mint egy kis kereskedő 10 darab számlája, holott amazok 100 vagy több ezer forint értéket képviselnek, míg az utóbbiak legtöbb esetben 100 forintra sem rugó összegegről szólnak.

A fuvarlevelek bélyegkötelezettségére nézve pedig meg kell jegyeznünk, hogy miután már magából a szállítási díjból kiveszi az állam a köteles részt, amennyiben a szállítással foglalkozó egyének s részvényes társulatok jövedelmi adót fizetnek, maga a fuvarlevél pedig nem okmány, hanem csak a küldemény kézhez jutását biztosító czimirat, — ennek megadóztatása épen annyi, mintha a postán küldött levelek a posta kezelési költségeket fedező postabélyegen felül még czimlap bélyeggel is terhelhetnének.

Átalában a kereskedelmi és iparos osztályra súlyosodó ezen újabb adót illetőleg őszintén kimondjuk, hogy azok nem kevésbé méltánytalanok, mintha kimondatnék, hogy a kereskedő a bólt és lakbér, kereseti és jövedelmi adón s könyvviteli bélyegilletéken kívül még üzleti egyes cikkeire rovandó fogyasztási adóval is terhelhető.

6-ször. Oly esetekben, midőn anyagi nyeresémmel egybe nem kötött okmány kiállítására vagy hitelesítésére forog szóban: a közönséget bélyegadóval terhelni méltánytalanság, mert épen az a közhatóság föladata, hogy az egyeseknek társadalmi céljaik elérésére segédkezet nyújtson.

7-ször. Sőt még közigazgatási hatóságokhoz intézett oly beadmányoknak is, melyek tartalma valamely nyeresémet vagy javadalom elnyerése körül forog, bizonyos határvonalig bélyegmenteseknek kellene lenni; mert például ha valamely községi lakos, gazdasági használatra a közös erdőből egy forint értékű fá utalványozásáért folyamodik, a tanácshoz intéztetni kellő ily kérvény 50 kros bélyegkötelezettsége erős őszönt adhat az illetőnek, ezen célja elérésének tiltott utoni megkísérlésére.

8-ször. Elsőfoku pénzügyi hatóságnak adó- vagy illeték kiszabást tárgyzó sérelmes végzése elleni fellebbfolyamodvány bélyegadóval terhelve nem lehet, mert ha bélyegmentes az eredeti benyújtvány, bélyegmentesnek kell lenni a fellebbviteli kérvénynek is, mivel az állam nem érezheti magát indítatva épen ezen hatóságokról csalhatatlanságot feltételezni.

9-ször. Utlevelet bélyegadóval terhelni nem kellene; mert ha a jörend érdekében az állam kívánja, hogy az utas a hatóság kívánására kiletét igazolni képes legyen; ezért adót nem követelhet.

10-ször. Annak sincs értelme, hogy a betáblázási kérvény más egyszerű folyamodványoknál magasabb díjjal terhelhetik, a kitáblázási díj pedig épen igazságtalan, mert valamely már egyszer megadóztatott ügylet elenyészése alkalmával ismételt adót követelni méltánytalan intézkedés.

11-ször. Az is visszátetsző intézkedés, hogy névváltoztatás engedélyezését tárgyzó kérvények bélyegdíja 5.frtban van megállapítva, mert a családi név, minden önjogu állam polgárnak oly saját tulajdona, melytől bárminő körülmények közt szabad tetszése szerint megválthat. Ily bélyegadó — különösen viszonyaink közt — könnyen azon gyanításra adhat okot, mintha ezen korlátozás, egyik vagy másik nemzetiség gyarapodásának ne-hezítésére volna föltalálva.

12-ször. A hasonértéki illeték sem minden esetben igazságos, mert azért, hogy valamely vagyon ki nem haló testület birtokában van, maga a vagyon — mint van reá elég példa — adásvevés tárgyát képezheti.

13-ször. A házastársak közti s egyenes ágoni örökösödés eseteiben fizetendő kincstári százalék kiszabását tárgyzó intézkedés is méltányosabb alapokra lenne fektethető, mert ha már az egyenes ágon le- és felmenő első izbeli örökösökben is keserű érzést támaszt ezen súlyos adó, még elviselhetlenebb az a

házastársaknak, kik mint közkeresők tulajdonképen egy személyt képeznek s kik tulajdonképen nem is örökölnek, hanem csak saját birtokukban maradnak.

14-szer. Minden a fentebbi pontokban nem érintett egyéb díjak is tetemesen mérsékelhetők lennének, miután egész bizonyossággal állítható, miszerint nyomasztóbb bélyegrendszabály az ismert világ egy államában sem létezik.

A díjak mérséklésével az állam kincstár is alig fogna rövideget szenvedni, mert míg a magas díjszabás mellett igen sokan — a közérkölciség rovására — a törvény kijátszására minden kigondolható módon törekednek: a mérsékelt díjakat inkább megfizetnék, — hogysen a fortélyos eljárás felfedeztetésével együtt járó kellemetlenségekkel nyugalmukat háborítsák.

(Folytatjuk.)

Kivonatok

Debreczen város régi jegyzőkönyveiből.

(Lásd: 1863. 23. szám.)

1635. — Biró Juhos Ferencz.

Jun. 18. — Bihar megye nemesi Körösi István, Nadányi Mihály, és Bóldvai Mártonnak a megyére tett folyamodványára, a megyének kívánsága az Erdélyi országgyűlésen becikkelyeztetik: hogy a szökevény jobbágyot e városból kivihetik. Miből a Tanács a város romlását látván ha így a város privilegiumai veszélyeztetnek; újra követeket küld a Fejedelemehez, hogy e veszedelmes árticuluson segítsen ő fensége; követekül neveztetnek bíró uram, Mike Pál, Fekete István, s még némelyek.

Jun. 23. — A szolnoki várba vasrudak és szén, 30 gyalog munkás és egy lakatos küldessenek. — Egerbe, Gazi Mihály Ogli Hüdör nevű Passának levél küldessék.

Jul. 7. — Biró uram, Mike Pál, Fekete István, Garázda György, Bőr Jánossal békével haza jöven Erdélyből a Fejedelemtől, a jobbágyok kinemvitelében, parancsoló levelet hoztak, hogy ezen úgy a jövő gyűlésig függőben tartassék.

Jul. 10. — Nemes Körösi István, Nadányi István, Bóldvai Márton bosszantják bíró uramat, s az esküdteket a magok jobbágyai kivitele dolgában, vévén magok mellé nemes Bonczidai és Károli assessorokat.

Oct. 21. — Biró uram mint csodálatos dolgot feljegyezni rendelte, hogy Varga utczában eladó széna jelt látott, azon mondat ellenére: hogy „Varga utczában nincsen széna.“

1636. — Biró Fekete István.

Jan. 24. — Bethlen István bément Egerbe, onnan Budára.

Aug. 25. — Garázda és Aszalós István visszajöven jelentik, hogy a ngos. Fejedelem a 100 gyalog kiállítás ügyében tett folyamodásra jól határozott, és a harang már megöntetett.

Nov. 29. — Vitézlő Bakos Gábor Uram 5-dik számú seregét Váradfelé kivitte, illetlenül viselvén magát bíró uram iránt.

Deczember utolsó napján. Így végződött ezen Erdély és Magyarországnak hozzászattolt részeire nézve elég bajos esztendő. Mert miután mgos. és ngos. Bethlen István uram az Ecsedi várból előbb Egerbe, aztán Pestre és Budára ment, és ott Husszeim budai vezirrel a Fejedelem az erdélyi ügyek, Erdélybe való bevonulás s a Fejedelemség elfoglalása iránt három negyedévig sokat tanácskozott, ugyanazon vezirt hadifelkelésre buzdítá, hogy Erdélybe Bethlent ültesse; e miatt megindítván és felköltvén a hadicsapatokat, Budáról Szolnokra, onnan Gyulára (Juliam) indultak a törökök Bethlennel; Szalonta hajdúváros körül portyászván, s a magyarok seregét megtámadni akarván, visszaverettek, félelmükben ide oda futkostak, s néhány török mágnás vezérek bekívánása után szégyennel vonultak Gyulára vissza táborukba. — Fejedelem Rákóczy György ő nagysága pedig Erdélyből kijöven, Borsos Jenónél táborba szállt, s a törököknek még nagyobb félelmet okozott. — Mi pedig e város lakosai mindenfelől sok méltatlanság és szorongatás nagy seregével sujtattunk. A Törökök pedig Lippánál ütöttek táborn, félték, nehogy a ngos. Fejedelemnek a Maros vizén innen táborban levő serege által csúfosan szétveressenek.

1637. — Biró Juhos Ferencz.

Apr. 4. — A rosz Dutka lengyelpénzről határozta a tanács: (magyarul) hogy afele réz hat pénzes Dutkát se az adóba se a korcsmákon el ne vegyék; ha Kalmárok vagy egyéb emberek elveszik, szabadok velé.

Jun. 20. — Debreczeni Mihály, ki egykor kabai lelkész volt, mondhatlan fajtalanságról vádoltatván, terheltetvén, és elmarasztatván a kettős ajtóju tömlöcből a vesztőhelyre vitetett, s keresztényi imádsá-

gok és intések s a Jézus neve fölhívása után megégettetett.

Jul. 3. — Ns. Garázda György tanácsbeli és polgártársunk, Lakatos Mátyással együtt Fejedelem ő fensége Rákóczy György uram költségén és szorgalmán Gyulafehérvárott mesterségesen öntött 50 mázsás harangot, mely ő fenségének jóvoltából és segítségéből a temetőig hozatott, onnan nagy munkával és fáradsággal a városba vonatta; bíró uramnak, az esküdteknek, senátoroknak, s számos közlakosoknak, superintendensnek, s a többi lelkészeknek, jelesen Kis Mátyás Pál és Tólnai Péter jelenlétében a temető délfelöli ajtajánál a hidnál tartott hálálkozás közben.

1638. — Biró Fekete István, Jegyző Bonczos Turi László.

Apr. 17. — A tanuk vallomásaiból világos és nyilvánvaló, hogy vádolt Margit, Selindre való Nyiri István felesége méregkeverő, és méregkeverésével sokaknak ártott; és így ő a megégetésre méltó: Lengyel János hóhér által azonnal kivégeztetett és megégettetett.

Egy bajor hóhér emlékirataiból.

1723.

Május 6-kán kintpadra vontam egy 24 éves fiatal, rosz életért.

Május 8-kán felakasztottam egyet, tolvajságért.

Május 12-kén két 19 éves hajadont lefejeztem, tolvajságért.

Május 13, 14, 15, 18 és 19-kén vasárnapot kivéve mindennap végeztem ki cigányokat; nyolczat felakasztottam, hatot kerékbörttem, hármat megégettem. Requiescant in pace!

Május 20-tól 28-ig semmi hivatalos dolgom nem volt; hébehóba lovat gyógyítottam s a parasztoznak orvosságot és irakat készítettem.

Május 29-kén kinoztam, ugy 30-kán is, valamint jun. 1, 5, 8, és 9-kén; 10-kén fejeztem, 12-kén kikorbácsoltam, 14-kén bélyeget sütöttem.

Ez emlékiratok utolsó lapján ez olvasható:

Szerencsésen kivégeztem az idén házzal bíró parasztot 16-ot, zsellért és napszámot 30-at, foglalkozás nélkül való rosz embert 40-et, kikorbácsoltam 18-at, bélyeget sütöttem 10-re, kintzottam 40-et. In summa kivégeztem, kikorbácsoltam, megbélyeztettem, és kintpadra vontam 154-et. Omnia ad majorem Dei gloriam!

Ugyane bakó következő tartalmu levelet irt egy komjához:

— Kedves komám! Örömmel értesitem, hogy isten-áldása van velünk. Ez évben szerencsésen ment dolgom, az isten hatvannyolcz gonoszfevőt küldött, kiket mind szerencsésen exequáltam. Ha így megy, amit remélek is, s amiért istent naponkint kérem, akkor még becsületesen rendbeszedhetem dolgaimat. Három év óta, mióta bakó vagyok, szerencsém volt körülbelöl 300-at kivégezni. A jó isten többet is küld még nekem. Ha 900-at kivégeztem, még doctor is lehet belőlem. Adja isten. Akkor majd becsületes emberek közt is megfordulhatok. Istén veled, komám!

Azt sehol sem olvassuk ez emlékiratokból, hogy a véres kezű ember aludni tudott volna.

Közélet.

— Meggondolatlanság volna azt állitanunk, hogy az éhínség, melyet sokan már elkövetkezettnek állítanak, s mely itt-ott, például a kunságon, a bánzágon már el is következett, nálunk e pillanatban már jelen volna. Sőt vidékünkön, legalább fölünk nem messze fekvő egyes vidékeken, jó termésre számítanak; például Szalonta, Keresztes vidékén, és a Sárrét nagy részén. De azért nem vagyunk veszély ellen biztosítva, sőt az általános bajt, a készletek megoszlása, egyes termelők visszatartózkodása, és a rendkívüli állapot által előidézendő zavar miatt, mindenütt a legjobb esetben is megérendjük. Szükség annál fogva, hogy a hatóságok minden erejüket a veszély elhárítására fordítsák. Az állam sokat tehet e tekintetben az orsz. m. gazdasági egylet közelebbi gyűlésében melegen ajánlt munkanyújtás által; egyes hatóságok pedig a lehető legnagyobb terménykészletek előre beszerzése által. — Valóban elkerülhetlennek véljük, hogy városunk előljárósága is, néhány ezer köböl életet beszerezzen, s azt netalán nagy szükség esetén, részint díj nélkül, részint olcsón vagy kölcsönben kioszsza. — Egyszersmind figyelmeztetjük azokat, kik a közügyek intézésére hivatvák, hogy a takarékmagtárak eszméjének megszerettetése sőt talán életbe léptetésére is, ez a legalkalmasb idő.

— Minek is volna a víz, ha nincs mire inni? — E szomorú élcet halljuk az utcza kutak körül órákig elácsorgók ajkairól. E metsző gunynak pedig az az

alapja, hogy a városunk belsejében levő összesen hét kut közül, ez idő szerint csak négy van jó állapotban, három pedig alig használható. — E hiány pedig annál érezhetőbb, mert udvaron levő kutaink nagy része is vagy használhatlan vizü, vagy kiszáradt, s mert akadnak lelketlenek, akik saját udvarokon a víz korsajától krajczárt követelnek. — Ismételve figyelmeztetjük a hatóságot, a Richard abbé által megjelölt kutak kiásatására, mert a vízhiány is nagy szükségét idéz elő, melyet nagy erőmegfeszítéssel, még most megelőzhetni.

— Kertészeti egyletünk f. hó 8-kán tartott választmányi ülésében, tudomásul vétetett a póttakarományok ügyében kiküldött bizottság abbeli jelentése, mely szerint az első tanácskozás eredménye a „Hortobágy“-ban már közzé tétetett, s a bizottság, tanácskozásait ezentul is folytatja. — Lukácsy Sándor urnak, a közönség előtt már nyomtatványokból ismeretes kertészeti vállalatát, tekintettel L. S. ur szakképzettsége és buzgalmára, a választmány pártolni elhatározta, és 5 db. 10 frtos előlegezési részvényre 50 frtot utalványozott. — Olvastatott a csarnok bizottságnak, Gobóczy Károly urral tett értekezéséről való jelentése, s elhatároztatott, hogy az egylet teljes szellemi pártolásával járul G. K. ur közvetítési s kiállításai vállalatához, s öt csarnokügynökül elfogadja, oly feltétellel, hogy viszont G. K. ur köteles leend az egyletnek s az egyleti tagoknak a csarnokba küldendő gyümölcseit 10 % közvetítési díj, s külön kezelés mellett árulni, s azok gyümölcs kiállításának a csarnokban elkülönített helyet adni.

— Nemcsak az baj a termelőre nézve, ha terménye nincs, hanem az is, ha terményének eladása nehézségekkel jár, s miután ez idén meglehetősen gyümölcstermést várunk: kétszeres örömmel üdvözöljük Gobóczy Károly urat, ki kertészeti egyletünkkel viszonyba lépven, Csanak József ur piacutczai házában, a megszüntetett csarnok helyiségén, már a jövő hó elején kertészgazdasági ügynökséggel összekötött gyümölcscsarnokot szándékozik nyitni. Gobóczy ur kitünő gazda, s gyümölcskiállításairól ország-szerte ismeretes, lelkesebbjeink közreműködésének ígéretét bírja, a szükséges pénzerővel rendelkezik, — s ezeknél fogva a legjobbat várhatjuk vállalatától, mely különösen gyümölcsészetünknek nagy lendületet adhat.

— Figyelmeztetjük közönségünket, zenedénknak, ma este, a színházban rendezendő hangversenyére, melyben ez intézet növendékei, — több műbarát közreműködése mellett, — első ízben mutatják be tehetségök és szorgalmuk eredményét. A műsorozat következőképen állított össze:

1. Hymnus. Zongora kíséret mellett előadják a II. és III. é. i. mindkét nemű növendékei. — 2. Nagy ábránd. Mayerbeer „Ploermeli bucsu“-jából. Zongorán előadják Szilágyi Ilka és Csányi Kornélia, a III. z. fi. növ. — 3. „A két csalogány.“ Dal Schubertől. Zong. kis. mellett énekelik Nagy Mária és Lechner Mária, a III. é. i. növ. — 4. Hegedűverseny. Mendelssohntól. Zong. kis. mellett előadja Simonffy Emil. — 5. „Magyar dalok.“ Zong. kis. mellett énekelik a II. és III. é. i. mindkét nemű növ. — 6. Egyveleg a „Kunok“-ból. Vonóhangszerelen előadják Szabó Emma, Baresai M. Balázs A. Almási I. Kis. L. Küffer Gy. Czabányi Gy. Zelizi D. a III. h. i. növ. Cohn A. hegedűtanár vezetése és Simonffy E. Kain A. Kristofek S. s több műbarát közreműködésével. — 6. „Házánk.“ Kardal Töröktől, és Kardal, Bellini „Alvajáró“-jából. Zong. kis. mellett előadják a II. és III. é. i. mindkét nemű növ. — 7. Egyveleg a „Belizár“-ból, zongorára. Előadja Szilágyi Ilka, Emmert A. zongoratanár kis. mellett. — 8. Magyarábránd. Ridley Köhnetől, Hegedűn előadja Kristofek S. a bécsi zenede volt növendéke. Zongorán kíséri Marcelli Albert. — 9. Távozás Olaszhouból. Rossinótól. Előadják Szilágyi Ilka és Csányi Kornélia, a III. é. i. növ. Zong. kíséri Gáspár I. énektanár. — 10. Egyveleg, Persiani „Rémkép“ cz. dalművéből. Vonóhangszerelen előadják Simonffy E. Kain A. Kristofek S. s több műbarát, Zongorán kíséri Emmert A. z. tr. — 11. Rákóczy induló. Berlioztól. Zongorákon előadják: Erősey Ida, Gáspár Róza, Nadányi Erzsébet, Pétróvszky Mária, Révész Emma, Sir Anna, Smítal Juliánna, Szabó Terézia, Vay Mária, a III. z. i. növ.

A debreczeni zeneegylet választmányja, azon biztos reményben hívja meg ez első előadáshoz a közönséget, hogy a kitűzött cél elérését pártolásával elősegítendi. A jövedelem a zenede alaptökeje javára fordittatik.

— Városi nyomdánk személyzete Balla Károly urat, a „D. N. V. Értesítő“ szerkesztőjét, husz év lefolyta alatti folytonos ismeretség alapján, tiszteletbeli tagul választotta. Ez alkalommal azon nyomda derék munkásai, mely csaknem egyidős a nyomdászat feltaláltatása és a reformatióval, bizonyítványt és emlékiratot adtak az új sociusnak, kinek mi, részünkről hosszú életet kívánunk.

— A „debreczeni hajadonok 1-ső kiadásitási egylete“ ez idő szerint 1000 tagnál többet számít. Mióta az egylet megalakult: 18 hajadon ment férjhez kebeléből; 3 tagnak pedig Krisztus lett völegénye. Az egylet tevékeny elnöke s alapítója:

Konrád Lajos ur, a fiatal férfi nemzedék által nemrég arra kéretett föl, hogy „ifjak kiházasító egylete“ czimen is szervezzen társulatot. Ily társulat Csapó utcán már életbe is lépett. A csapó utcai legényházasító egylet jelszava ez: „Isten segédelmével, a magunk hasznárá!“ A jelszó az alapszabályok homlokzatán koszoruba van foglalva, s közvetlenül alatta az elnök s a választmányi tagok neve áll, ahonnan némelyek azon tréfát csinálták reá, hogy a jelszó nemanyira a társulat, mint az igazgató-választmány érdekeinek tolmácsolója. E csapó utcai egyletet, a szabócéh tagjai alakították.

— Mint hírlík a 400 tagnál szaporább csizmadiacéh, két pártra oszlott városunkban. Az egyik ó párti czimet visel, míg a másik új pártinak nevezi magát. — Ha ez igaz: eszébe juttatjuk a nemes céhnek azon nótát, melynek két sora így hangzik:

„Pártszakadás romlásra vezet.
Egyesülés diadalmat arat.“

— A mult napokban Csapó utcán utcai vevedés volt, melynek egy husz éves fiu lett áldozata. A tettesek befogattak s vérhűtőről számukra gondoskodva van, amenyiben a hüvösben várják gyilkosságuk érdemlett jutalmát.

— Reszler István szintársulatára szomorú idők járnak Pozsonyban, mikhez képest a debreczeniekre, mint aranjouezi napokra emlékezhetik vissza. Kevés pártolásban részesül ott, bárha több művészi erővel rendelkezhetik mint ittléte alkalmával. Közelebb, — mint tudjuk — egy időre Győrön és Sopronban fog társulata szerencsét kísérteni.

— A P. L. pár nap előtt azt írta, hogy E. Móríz debreczeni kereskedő, egy pesti fogadóból nyom nélkül eltűnt. Utána jártunk a dolognak és úgy értesültünk, hogy az eltűnt kereskedő nem debreczeni volt.

— A moldva-oláhországi missióra Debreczenben közelebb adakoztak: Arany István 2 frt. Lengyel Zsigmond 2 frt. Tóth Ferencz 1 frt. Imre Sándor 1 frt. Ladányi Gedeon 1 frt. Török József 1 db. arany, Buzás Pál 1 db. arany, Kallós József 2 frt. Osterlamm Ernő 1 frt. A főiskolai tüzoltó egylet 10 frt. A főisk. olvasó egylet 10 frt. Tóth Mihály 2 frt. Összesen 32 frt. és 2 db. arany.

— Közelebb a h. szoboszlói postahivataltól, a postamester távolléte alatt, a postakezelő mintegy 8—900 frtnyi összeggel szökött meg. A többi közt két oly levelet tört fel, melyeknek egyikében 700 frt, másikában 170 frt. volt. Ugy beszélik, valami csódalatt levő szoboszlói izraelitával szökött meg s Belgrád felé vette volna útját.

— Cseresnyével a héten ugyancsak bőven el volt látva piacunk. Itczéjét 3 kron mérték.

— Figyelmeztetjük a háztulajdonos és a felügyelettel megbízott urakat, hogy a mostanában uralkodott temérdek szél annyira tele hordta a csatornákat porral, hogy azok egy része, — ha a jó Isten jó esőt adna, — már talán vizet sem fogadhatna magába. — Azok kitisztíttatása most legsikeresebb munka volna.

— Bihar-nagybajomi levelezőnk írja, hogy a terményárak szerfeletti emelkedését, az ott is uralkodó aszály okozza. Az ősz buza igen csekély s a tavaszi vetéshez sem nagyon sok reményt lehet kötni. A tengeri még leginkább daczol az időjárással. Szénatermes: semmi.

— Érmihályfalvi levelezőnk írja: A pusztító marhavész, fájdalom! Érszemlyén és Érmihályfalván is kiütött. — Pünkösöd hetében két jó esőnk volt, azóta semmi. A dohányföldek nagyrészt berakatlanok,

a berakottakhoz is kevés a remény. Kaszálók és legelők kopárok. Tengerink, burgonyánk meglehetősen; a homokföldéken jó őszivetést várunk. A kunságiak 16-odán szerződnek takarás és nyomtatásra. — Az élet ára felszökött.

— A nyírségen jó termésre van kilátás.

Egyenkint elősorolása

a debreczeni ref. egyház kistemploma és tornya újból-építésére 1863. május utolsó napjáig tett ajánlatok s adományoknak. (A * gal jelölt összegek befizetettek, a többi csak megajánlatott.)

A debreczeni takarékpénztár 850 frt * — A debreczeni Gőzmalom társulat 900 frt. * — A helybeli 2-dik temetkezési társulat 40 frt. * — A debreczei színházi társulat 69 frt. 10 kr. * — Reszler István színházi igazgató 5 frt. * — A helybeli szappanos céh ifjusága 5 frt. * — Budai Apraxin Julia grófnő 10 frt. * — Somossy Albert Balkányból 10 frt. * — Nagy József 1766 széchenyi u. 1000 frt. — Kőműves céh 25 frt. * 50 frt. — Szappanos céh 10 frt. * 20 frt. — Kerekgyártó céh 5 frt. * 10 frt. — Kereskedői testület 100 frt. * — Fazekas céh 10 frt. * 20 frt. — Bodlák János 5 frt. 55 kr. * 6 frt. 66 kr. — Kalapos céh 10 frt. * 20 frt. — Lakatos céh 20 frt. * — Kötélverő céh 4 frt. * 12 frt. — Fejér István és neje 1704 sz. a. 50 frt. * 50 frt. — Fűsös céh 4 frt. * 8 frt. — Szűcs céh 20 frt. * 40 frt. — Bodnár céh 10 frt. * 14 frt. — Szél György 2094 sz. a. 100 frt. — Szabó céh 20 frt. * 50 frt. — Molnár céh 10 frt. * — Vecsei Oláh Károly Tokajból 10 frt. * — Ferenczi Lajos 50 kr. Timár céh 40 frt. * 60 frt. — Timár ifjuság 20 frt. * 10 frt. — Csutorás céh 5 frt. * 9 frt. — Ács céh 10 frt. * 20 frt. — Szürszabó céh 15 frt. — Szűcs céh által alakult 5-dik temetkezési társulat 10 frt. * 20 frt. — Suszter céh 10 frt. * — Késcsináló céh 1 frt. 20 kr. * 2 frt. 40 kr. — Szijártó céh 10 frt. * 20 frt. — Kovács céh 10 frt. * 50 frt. — Asztalos céh 20 frt. * 40 frt. — Nadányi Károly 20 frt. * — Poresalmi Károly 2 frt. * — Papszász Ignác 100 frt. — Könyvkötő céh 4 frt. * — Maros Péter 1 db. es. arany. * —

Gazdászat, ipar s kereskedelem.

R. — Debreczen. 1863. Jun. 12. — Folyó heti vásárunk nagyon izgatott volt. Az élénk vásárlási kedvet, a rendkívül tetemes áru készlet sem volt képes kielégíteni. A piacra hozott élet leginkább nyíri és szathmári volt, (köztudomás szerint, nálunk nem igen kedvelt termelő vidékek) s helybeli és közel vidéki vevők által folyton növekedett áron, a legnagyobb gyorsasággal levásároltatott. Az üzlet szabálytalansága miatt nehéz irányadó árakat jegyezni, s az itt következőket esúpán a legübbször megadott, s olykor magasabbak közti középáraknak kérjük tekintetni: buza 4 frt 50 kr. — 5 frt rozs 3 frt — 3 frt 50 kr. zab 2 frt — 2 frt 2 1/2 kr. árpa 2 frt 50 — 50 kr. tengeri 5 frt — 3 frt 20 kr. mérőnkint. — Szalonna 50 fton alól nem kapható. — 50 fo ku szesz itczéje 22 kr. készlet igen csekély. — Az időjárás még mindig nem javult.

Kiadó: a debreczeni Színügyegylet.
Szerkesztő: Illésy György.

ÉRMELLÉKI BOROK

hordószámra eladók, Czegléd utcán 2570. sz. a.
Értekezhetni ugyanott a tulajdonossal.

68 dít ARJEGYZÉK		az „István“ gőzhengermalom gyártmányairól.	
(Debreczenben költségmentesen, készpénzfizetés mellett, osztrák értékben kötelezettség nélkül.)			
A. asztali dara nagy szemű	15 frt.	40	kr
B. ugyanaz apró	15	40	„
C. dara középszerű	13	60	„
0. királyliszt	13	80	„
1. lángliszt	13	—	„
2. montliszt	12	20	„
3. személyliszt	11	40	„
4. fehérkenyerliszt 1-ső rendű	10	40	„
5. ugyanaz 2-dik	8	40	„
6. barnakenyerliszt	7	40	„
Kétszeresliszt	8	40	„
Rozsliszt 1-ső rendű	6	40	„
Rozsliszt 2-dik rendű	9	80	kr.
00. árpakása	16	—	„
0. árpakása	15	—	„
1. árpakása	13	—	„
2. árpakása	11	50	„
3. árpakása	9	—	„
4. árpakása	8	—	„
Árpaliszt	4	—	„
Dereze	3	—	„
Lábliszt	2	80	„
Korpa	3	20	„
Buzalij	4	—	„

Minden zsákért 1 frt. 5 kr. lefizetendő. E betétet azonban a vevő visszakapja, ha a zsákot, az elvétel számított legfeljebb 3 hó alatt, hiba nélkül, bérmentesen visszazárlítja.

Debreczen 1863. Jun. 12.

1863. Az üzletben lévő vonalok hossza 78 1/2 mérföld	Utazók száma		Utí podgyász gyors és teheráru		Személy szállításért		Áru k é r t		Összesen		
	száma	máza	font	kr	font	kr	font	kr	font	kr	
		font	font	kr	font	kr	font	kr	font	kr	
Május... havában... Január 1-től Aprélis végéig	33,110	336,321	29	77,413	84	3,494	68	112,077	72	192,986	24
Összesen:	122,442	1,264,171	43	276,589	60	14,533	34	395,297	80	686,420	74
Május... havában... Január 1-től Aprélis végéig	155,552	1,600,492	72	354,003	44	18,028	02	527,375	52	879,406	98
Összesen:	47,930	459,645	53	114,515	51	5,210	02	132,586	12	252,311	65
Május... havában... Január 1-től Aprélis végéig	143,227	1,679,693	86	331,381	81	20,630	92	492,290	90	844,303	63
Összesen:	191,157	2,139,339	39	445,897	32	25,840	94	624,877	02	1,096,615	28

A cs. kir. tiszavideki vasut Igazgatósága.

MENNYBEN
a tiszavideki vaspályán, 1863-dik év Május 1-jétől kezdve érvényes az 1863-dik nyárihavrakra.

I. Kassa és Nagyvárad felé.		II. Arad felé.		III. Kassa és Nagyváradról Pest és Bécs felé.		IV. Aradról Pest és Bécs felé.	
Bécs	7 óra 45 perc. reg.	Bécs	7 óra 45 perc. reg.	Kassa	5 óra 21 perc. reg.	Arad	12 óra 41 perc. délu.
Pest	5 " 35 " este	Pest	5 " 35 " este	Forró-Énes	6 " 34 " " "	Csaba	2 " 14 " " "
Czegléd	8 " 24 " " "	Czegléd	8 " 39 " " "	Miskolcz	7 " 52 " " "	Mező-Tur	3 " 50 " " "
Szolnok	9 " 24 " " "	Szolnok	10 " 11 " " "	Tokaj	9 " 35 " " "	Czegléd	5 " 9 " " "
Püsp.-Ladány	10 " 27 " éjjel	Mező-Tur	10 " 11 " " "	Debreczen	12 " 12 " " "	Pest	5 " 56 " " "
Püsp.-Ladány	1 " 20 " " "	Csaba	11 " 14 " " "	Püsp.-Ladány	1 " 45 " " "	Bécs	8 " 37 " " "
Debreczen	1 " 26 " délu.	Arad	1 " 23 " " "	Szolnok	4 " 44 " " "		6 " 33 " " "
Tokaj	3 " 47 " reg.			Czegléd	4 " 44 " " "		6 " 33 " " "
	5 " 25 " " "			Pest	5 " 41 " " "		8 " 37 " " "
	7 " 24 " " "			Bécs	8 " 37 " " "		6 " 33 " " "
Miskolcz	8 " 5 " " "						9 " 30 " " "
Forró-Énes	11 " 3 " déle.			Nagyvárad	11 " 12 " " "		11 " 13 " " "
Kassa	12 " 52 " délu.			B.-Ujfalu	12 " 5 " " "		12 " 16 " " "
	3 " 3 " " "			Püsp.-Ladány	12 " 54 " " "		12 " 16 " " "
Püsp.-Ladány	1 " 40 " éjjel			Czegléd	5 " 41 " " "		5 " 54 " " "
B.-Ujfalu	3 " 6 " " "						8 " 37 " " "
Nagyvárad	4 " 40 " " "						6 " 33 " " "

A közállomásokról indulás ideje, a minden pályaudvaron kifüggesztett részletes menetrendben van kimutatva.

A vasúthoz csatlakozó postakocsik indulnak:
Aradról Széchenyire, naponta este 6 órakor. Az utasok fölvétele nincsen korlátozva.
Nagyváradról Széchenyire, vasárnap, szerdán és pénteken este 6 órakor. Az utasok fölvétele 3 személyre korlátozva van.
Nagyváradról Beregszászra, naponta reggel 7 órakor. Az utasok fölvétele 3 személyre korlátozva van.
Nagyváradról Nagybányára, hétfőn, kedden, csütörtökön és szombaton este 6 órakor. Az utasok fölvétele 3 személyre korlátozva van.
Nagyváradról Kálócziútra, naponta este 6 órakor. Az utasok fölvétele 7 vagy 8 személyre korlátozva van.
Tokajból Ujfehértóra, naponta este 7 órakor. Az utasok fölvétele 3 személyre korlátozva van.
Kassáról Lőcsére, naponta éjjel 12 órakor. Az utasok fölvétele 3 személyre korlátozva van.
Kassáról Füzesszentre, szerdán és szombaton délután 2 órakor. Az utasok fölvétele 3 személyre korlátozva van.
Kassáról Szigetvárra, naponta éjjel 11 óra 45 perccel. Az utasok fölvétele 3 személyre korlátozva van.
Kassáról Munkácsra, naponta éjjel 11 óra 55 perccel. Az utasok fölvétele 3 személyre korlátozva van.

Az igazgatóság.

HIRDETMÉNYEK.

Hegedüs Károlynak, a széchenyi és kisujtca között, egészen ujonan épült **lakháza**, külön udvarral, **bérbe adó**; és pedig három szoba, konyha, kamara és fardár.

Kiadó ház.

A hajnalsoron 1625 szám alatt levő ház udvarral együtt minden órán bérbeadandó. Értekezhetni a miklósutezán 1917 szám alatt lakó tulajdonossal.

Jelentés.

Alóírt tudatja a t. cz. közönséggel, hogy nála **szépirásban és tollrajzban** alapos oktatást vehetni. — Tanítási díj: közös órán tanulótól, naponkénti egy óráért, egy óra 2 ft. A tanítás június 15-dikén kezdődik. — Előleges beiratások elfogadtatnak alóírtotnál (szentanauteza 2542. sz.) vagy Tátray és Führer kereskedésében.

Rosenberg Miksa.

Figyelmeztetés.

Folyó évi július 1-ső napján leend a

Hitelsorsjegyek

huzása. — Ilyenmü sorsjegyekre

Igérvények

(Promessen) kaphatók a szokott ár szerint

Denhof Lázárnál

(Főpiacz. Schafferház.)

Harsányi Gábor

köz- és váltóügyvéd

Debreczenben, lakik a Burgundián, 42 sz a a » tudakozóintézetnél » átellenben. Azok, akik bárminemü peresügyben szolgálatát igénybeveszik, értekezhetnek vele d. e. 8-tól 11, d. u. 5-től 6 óráig.

Jelzálog-biztos tőkék, fekvőbirtokra, azonban 50,000 forinton nem alóí kamat és 40, 50 és 20 évi törlesztés mellett megszerzetnek külföldi bankoknál és jelzálogintézeteknél alóírtot által, kinél programok kaphatók és bővebb tudósítás is nyerhető.

Ohm. C. O. Piacz 1824. szám Dragotaház 1-ső emelet.

Értesítés.

Tisztelettel tudatom a t. cz. közönséggel, hogy a

tihanyi sóstó

fördőt Konyár mellett, e nyári időnyre megnyitottam, s t. cz. látogatóim meglegedését kiérdemelni főörekvésem leend. — Számos látogatásért esd

Tornay Ferencz
Fördő haszonbérlo.

Kiadó lakszoba és istálló.

Debreczenben Batthyányutezában 2556 sz. alatt egy lakszoba és egy istálló havi vagy évi bérjetebe kiadó. Értekezhetni fentebbi háznál Orbán Pető ügyvéddel.

Legelő és széna.

Nagyváradhoz — M. Telegden keresztül, a töltésen két mértföldet menve, — mintegy négyóra járásnyira eső **Fancsika község határán**, körülbelül 800 — 1000 db. szarvasmarhára, vagy ennek megfelelő számú juhra való, legjobb minőségű eszerjés és ritka erdőbeni **legelő** van; akik ezt kivenni akarják, valamint ugyanott mintegy 50 — 55 szekérnyi, négy böglyába rakott tavalyi jó minőségű **szénát** venni hajlandók, a birtokos **b. Burgsdorf Károlyné**. Nagyváradon — széchenyitör 22. sz. a. lakó **ügyvédével** személyesen, vagy bérmentes levélben értekezhetnek.

Kovács Márton h. ügyvéd.

Árverési hirdetés.

A debreczeni kir. váltótörvényszék végzése folytán ezennel közhírré tétetik, mikép Bösszörményi Károly mint felperes részére Grünvald Józsefnő mint alperestől 1000 frt váltói tartozás s járuléka erejéig lefoglalt ingóságok, nevezetesen 2 gőzmalom részvény, arany neműek és drágaságok a törvényszéki épületben folyó évi június 15. napján d. u. 3 órakor nyilvános árverés útján készpenz fizetés mellett el fognak adatni. — Mire a venni kívánók meg hivatnak.

Debreczen. 1863. Juniushó 9.

A váltótörvényszéki kiküldött végrehajtó tag.

Vászon és gyapot kész férfingek és lábravalók főraktárát,
a cs. k. szabadalmazott

Klattai gyártól

alóírtak szerencsések lévén megnyerni, azokat annyivalinkább is bátorkodnak a n. é. közönség becses figyelmébe ajánlani, mivel jutányos gyári áruk mellett jó anyagból tisztán kézi varrással készültek és minden más gyári készítményt felülmúlnak. — Válatki rendelmenyek, az áraknak beküldése avagy postautánvétellel, a léggpontosabban teljesítetnek.

Szathmáry Testvérek

Debreczenben Főpiacz 1715.

„BIHAR“

czimü Nagyváradon hetenkint kétszer megjelenő politikai, kereskedelmi és társadalmi lap

a biharmegyei gazdasági egylet hivatalos közlönye

Györffy Gyula szerkesztése mellett, az eddig tanusított szabadelvü irányban jövő januárhó 1-től kezdve második évi folyamába lépett.

Előfizetési árak:

Egy évre 40 frt. fél évre 5 frt. évnegyedre 2 frt. 50 kr.

Az előfizetési összegek alóírt kiadóhivatalához bérmentve küldendők.

A „Bihar“

kiadó hivatala. Nagyváradon, Sasuteza 12. sz.

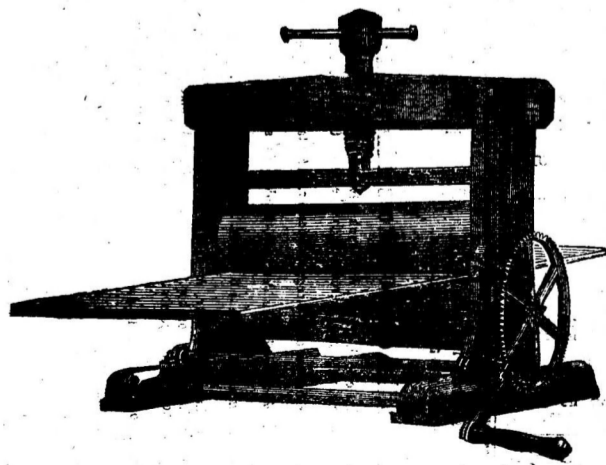
Ruganyos mangorlók

különféle alakban, kaphatók alóírtaknál, jutányos árakon.

Miután e mangorlók czélszerűségéről, saját házunknál egy évi használat után teljesen meggyőződünk: felküsmerelesen ajánlhatjuk azokat, annálinkább, mert az eddig ismert, nehéz kövekkel terhelt mangorlók, mind jutányosság, mind czélszerű s könnyü bánásmódra nézve, sokkal felülmúlják; annyira, hogy a ruganyos mangorlón egy 10 — 12 éves gyerek bátran mangorolhat, míg az eddig ismert, hengeres mangorlók kezeléséhez két erős eseléd szükségeltetik; továbbá alakjuk igen csinos, úgy, hogy akármely lakószobában, diszes butorul állhatnak, mivel egy-egy, csak két lábnyi térséget foglal el.

Nemes Gábor és társa

vaskereskedők Debreczenben, a czeglédutca szögletén.

Szeplő, pattanások és más bőrkütegek ellen biztos szer:

a valódi párisi Herczegnö viz

Renard Ágostontól Párisból. — Kapható használati utasítással 84 krért üvegenként

Szepessy Antalnál.

Ugyanott: napernyők, legyezők, nyári kalapok, nyakkötők, prágai keztyűk, női topánok, férfi eszirmák, uti bőröndök és más norimbergi és diszaruk a tisztelt közönség figyelmébe ajánlhatnak.

Halál és vész minden féregnek!

Csalhatatlan **irtószér, patkányok, egerek, poloskák és svábbogarak kiirtására**, mely szert alóírt bátorodik a t. cz. közönség figyelmébe ajánlani. Alóírt ez általa feltalált irtószér sikere felől képes, úgy magánosan, mint államhatóságok által kiadott bizonyítványokkal magát igazolni, minélfogva számos megrendelést remél.

E szer 10 évig is eltartható és mégis sikeresen használható.

A főraktár létezik Debreczenben egyedül **Szarka Janos** kereskedésében, Nagyváradon Janki Antal, Nyiregyházon Forgács G. Tokajban Kántor W. és Miskolcson (buzavásár) Balogh gyógyszerész uraknál.

Az irtószér valódisága és gyors hatásaért jótállanak a nevezett rakhelyek.

Ára egy bádogszelenczének, mely **Riess Guttman** névpeccséttel van ellátva, magyar és német használati utasítással együtt 1 frt 40 kr.

Riess Guttman

Vegyész és szabadalom tulajdonos.

Pest. Terézváros. Nagymezőutca 7. sz. 1. em. 16. ajtó.

Bizonyítvány. Alóírt polgármesterihivatal részéről ezennel hitelesen bizonyítatik, miszeint Riess Guttman vegyész ur e város „zöldfa” vendéggfogadójában nagy számban tanyázott ártalmas patkányokat, saját készítményü szereit által elpusztítván, őt e tekintetben minikinek ajánlhatom. — Szatmár. 1865. Márcz. 1.

Békéssy Károly, pgmr.